

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.415/2019/7.

. Vezekényi Ursula a tanács elnöke
. Osztovits András előadó bíró
. Tibold Ágnes bíró

A felperesek: I. rendű

II. rendű

A felperesek képviselője: Dr. Marczingós László Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. Marczingós László ügyvéd

Az alperesek: I. rendű

III. rendű

IV. rendű

Az I., III., IV. rendű alperesek képviselője: Lendvai és Szörényi
Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása.

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I-II. rendű felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Győri
Ítéltábla Pf.IV.20.291/2018/13/I. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Székesfehérvári
Törvényszék 32.P.20.225/2017/38. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű és a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű, III. rendű és a IV. rendű alpereseknek mint együttes jogosultaknak 190.500 (százkilencvenezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2008. június 13-án a felperesek mint adósok, illetve zálogkötelezettek, valamint az E Zrt. mint hitelező és zálogjogosult között közjegyzői okiratba foglalt önálló zálogjoggal biztosított, részben devizahitel kiváltási célú kölcsönszerződés jött létre. A szerződéskötést megelőzően, 2008. március 7-én a felperesek kölcsönkérelem megjelölésű űrlapot írtak alá, amely egyebek mellett azt a nyilatkozatot is tartalmazta, miszerint az

Ügyféltájékoztató a devizahitelek kockázatairól szóló kiadványban foglaltakat megismerték, tudomásul veszik, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönök a forintban nyilvántartott kölcsönökhöz képest magasabb kockázatot jelentenek, tekintettel az esetleges árfolyamváltozásra.

- [2] A szerződés I.1.1. pontjában a hitelező kötelezettséget vállalt arra, hogy a szerződésben meghatározott feltételekkel az adós részére 265.751 CHF összegű, CHF devizanemben nyilvántartott kölcsönt nyújt a konkrétan meghatározott ingatlanon alapított önálló zálogjog fedezet mellett, különös tekintettel az I. rendű felperes által kötött életbiztosítási szerződésre. Az adós tudomásul vette, hogy a hitelező a kölcsön összegéből legfeljebb 37.425.000 Ft-nak megfelelő devizaösszeget folyósít a banknak a folyósítás napjára jegyzett devizavételi árfolyamán átszámítva.
- [3] A szerződés 10. pontja tartalmazta: a kölcsön kockázataival kapcsolatban az adós kijelenti, hogy az erre vonatkozó hitelező által részére nyújtott részletes tájékoztatást megismerte, megértette a devizahitel igénybevételével együtt járó és kizárólagosan őt terhelő kockázatok. Tudomása van különösen azon árfolyamkockázatról, hogy a futamidő alatt a forintnak a svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása esetén a devizában megállapított törlesztő részletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. A szerződés aláírásával adós tudomásul veszi, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli.
- [4] A szerződés IV.4. pontja értelmében a felek megállapodtak, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben az Üzletszabályzatban és jelen hiteltípussal közzétett hirdetményben foglaltak az irányadók.
- [5] 2012. november 19-én a hitelező a kölcsönszerződést felmondta. A hitelező a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) szerinti elszámolási kötelezettségét a felperesek felé teljesítette.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [6] A felperesek kereseti kérelmükben annak megállapítását kérték, hogy a perbeli kölcsönszerződés, valamint azt biztosító mellékkötelezettségek érvénytelenek. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítását kérték az ítélelhozatalig terjedő időre olyan tartalommal, hogy a felperesek 30.434.909 Ft összeget kötelesek teljesíteni a jogosult felé. Az érvénytelenség körében arra hivatkoztak, hogy a felek között valójában a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 523. §-ának megfelelő forintalapú kölcsönszerződés jött létre. A felek között nem volt konszenzus a devizahitel konstrukció vonatkozásában, az a bank titkos fenntartása volt. A forint kölcsönszerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 210. § (1) és (2) bekezdésébe írtakra

figyelemmel semmis, mert annak írásba foglalása nem történt meg. A felek nem tették a szerződés részévé a bank által alkalmazott általános szerződési feltételeket, így sem az árfolyamrésre vonatkozó, sem az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződési kikötés nem vált a felek ügyletének részévé, ezért a perbeli szerződés nem tartozik a DH1 törvény és a DH2 törvény hatálya alá sem.

- [7] Az I., III., IV. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] Az első fokú bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította. Megítélése szerint a perbeli kölcsönszerződés a felperesek által hivatkozott indokok alapján nem érvénytelen. A felperesek kinyilvánított szerződéses akarata devizahitel felvételére irányult, vállalták az árfolyamkockázatot a kedvező kamatozás ellenében.
- [9] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg: a kölcsönkérelem alapján megállapítható, hogy a felperesek szerződéskötési akarata megegyezett az írásba foglalt szerződés szerinti nyilatkozatával, amely devizahitel felvételére vonatkozott. A perbeli szerződés is külön kitért annak 10. pontjában a devizakölcsön kockázataira, ez pedig a nyilatkozati elvből következően azt támasztja alá, hogy a felek deviza alapú kölcsönszerződést kívántak egymással kötni. A másodfokú bíróság szerint - figyelemmel a 6/2013. PJE határozatra - a devizaügylet önmagában nem ütközik jóerkölcshöz. A perbeli szerződés az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjában írtaknak is megfelel, mert kiszámítható módon az 1/2016. PJE határozatnak megfelelően tartalmazza a szerződés tárgyát és a törlesztések összegét. A másodfokú bíróság utalt arra, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) vonatkozó joggyakorlatában kifejtett elveknek is megfelel, ezért a perbeli kölcsönszerződés nem tisztességtelen.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresetüknek helytadó határozat meghozatalát kérték. Arra hivatkoztak, miszerint a jogerős ítélet az rPtk. 205. §-ába, 207. §-ába ütköző módon állapította meg, hogy a felek között konszenzus lett volna a deviza alapú kölcsönszerződés létrejöttében. A szerződés fő tárgya, az rPtk. 523. § (1) bekezdése szerint meghatározott kölcsönösszeget a szerződés II.1. pontjában jelzett HUF összegben kellett teljesíteni. A felperesek állították, hogy az érvénytelenség körében előterjesztett kereseti kérelmüket az eljáró

bíróságok nem bírálták el teljes körűen és nem tettek eleget a semmisség hivatalból történő észlelési kötelezettségüknek sem.

- [11] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben pontosan megjelölték az EU Bíróságnak azokat az ítéleteit, amelyekkel - álláspontjuk szerint - a Kúria a devizahitelezéssel kapcsolatos jogegységi határozatai, konzultációs testületének állásfoglalásai nem összeegyeztethetőek. Előadták azt is, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 272. § (2) bekezdésére vonatkozó kúriai joggyakorlat - figyelemmel annak az 1/2016. (II. 15.) PK véleményben kifejtett tartalmára - nem felel meg az Alkotmánybíróság követelményeinek. Állították, hogy a jogerős ítélet az árfolyamkockázat tisztességtelenségének vizsgálata körében is jogszabálysértő, az nem felel meg az EU Bíróság joggyakorlatának.
- [12] Az I., III., IV. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.
- [14] A Kúria hangsúlyozza, hogy a felülvizsgálati eljárás tárgya az rPp. 272. § (2) bekezdése értelmében a jogerős ítélet, az, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt és indokolással ellátott okokból jogszabálysértő-e, ahogy arra az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény is rámutatott. Ezt a jogértelmezést, az ezzel kapcsolatban a Kúrián kialakult következetes joggyakorlatot az Alkotmánybíróság is elfogadta. Erre tekintettel nincs jelentősége, hogy a felperesek ezen joggyakorlat helyt állóságát felülvizsgálati kérelmükben vitatták. A fentiekből is következően nem voltak figyelembe vehetők a felülvizsgálati kérelem azon részei, amelyek általánosságban és nem a perbeli jogvitára konkretizáltan hivatkoztak az EU Bíróság vagy a Kúria joggyakorlatára
- [15] A Kúria nem értett egyet a felperesekkel abban, hogy a perben eljáró bíróságok a felperesek kereseti kérelmét nem bírálták el.
- [16] A perben eljáró bíróságok a Kúria megítélése szerint is helyes jogi következtetésre jutottak a tekintetben, hogy a felek között deviza alapú kölcsönszerződés jött létre. Ezt egyértelműen bizonyítják a szerződésben, a kölcsönkérelemben foglaltak, de magának az I. r. felperesnek a 2015. november 26-i tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata, ahogy a szerződést a pénzügyi intézmény nevében aláíró tanúk vallomása is. Ezt támasztja alá többek között az a tény is, hogy a DH1. tv. szerinti elszámolásra sor került, többek között a vételi és eladási árfolyam tisztességtelenségének jogkövetkezménye levonásával. A perbeli szerződésre tehát a DH törvények vonatkoznak. Ezért az a felperesi állítás, hogy forint kölcsönszerződés jött volna létre, nem fogadható el. Erre az egyező

megállapításra a perben eljáró bíróságok az rPp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően, a bizonyítékok körültekintő mérlegelésével jutottak, amelynek felülmérlegelésére a Kúria nem látott - kialakult gyakorlatának megfelelően (BH2013. 119.) lehetőséget.

- [17] Önmagában az, hogy a kölcsönszerződésben a kölcsönösszege 265.751 CHF-ben került meghatározásra azzal, hogy a bank legfeljebb 37.425.000 Ft-nak megfelelő, a banknak a folyósítás napjára jegyzett deviza vételi árfolyamán átszámított devizaösszeget folyósít, a fenti tényt nem cáfolja, és nem teszi a szerződést semmissé. A fenti meghatározási módot az indokolta, hogy a kölcsön folyósítására nem a szerződés megkötésekor került sor, és a kölcsön részbeni célja deviza kölcsön kiváltása volt. A fentiekre tekintettel a Kúria is arra a megállapításra jutott, hogy a felek között a szerződés az írásba foglalt tartalommal jött létre, a jogerős ítélet sem az rPtk. 205. §-át, sem 207. §-át nem sérti, a szerződésben foglaltak nem ellentétesek az Üzletszabályzatban írtakkal sem. Tekintettel arra, hogy a perben eljáró bíróságok vizsgálták a szerződés esetleges érvénytelenségét és jogszabálysértés nélkül nem találták azt semmisnek, nem sérthették meg a semmisség hivatalbóli észlelésének kötelezettségét, amelyet a 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény kivételes esetben, az abban részletezett korlátok között ír elő.
- [18] Az eljáró bíróságoknak az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatással kapcsolatos jogi álláspontjával is egyetértett a Kúria. A kölcsönkérelem aláírásakor a felperesek aláírták, hogy a devizahitelek kockázatairól szóló tájékoztatást megkapták. Ugyan az I. r. felperes úgy nyilatkozott, hogy azt nem olvasta, nem is emlékszik, hogy megkapta, de ez a nyilatkozat nem értékelhető úgy, hogy a perben eljáró bíróságok az rPp. 206. §-ában foglaltakat megsértve jutottak arra a következtetésre, miszerint a tájékoztatás megtörtént a csatolt írásbeli tájékoztatóban írt tartalommal. Így tehát úgy kell tekinteni, hogy a szerződés megkötését megelőzően pár hónappal a felperesek a tájékoztatást megkapták, egyébként az árfolyamkockázatról maga a szerződés is tartalmazott rendelkezést elkülönített részben, figyelemfelhívó módon. A Kúria egyetértett a perben eljáró bíróságokkal abban is, hogy az írásban nyújtott tájékoztatás az EU Bíróság és a Kúria joggyakorlatának megfelelően kellően részletes, világos és áttekinthető tartalmú volt. Kitért többek között az árfolyamváltozás, a kamatváltozás lehetőségére, konkrét számításokat tartalmazott, hogy a forint árfolyamgyengülése hogyan hat ki a fizetési kötelezettségekre, külön felhívta a figyelmet a CHF-ben történő eladósodás jelentős kockázataira.
- [19] A Kúria mindezek alapján egyetértett a perben eljáró bíróságok jogi álláspontjával, hogy a felperesek keresete alaptalan volt, az eljáró bíróságok a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem sértették meg az rPp. 213. §-át, a perbe vitt keresetről döntöttek. Tekintettel arra, hogy a szerződés semmissége nem volt megállapítható, nem kellett a Kúriának abban a kérdésben állást

foglalnia, hogy a szerződés esetleges semmisségének mi lenne a jogkövetkezménye.

- [20] A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [21] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felpereseket az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű, III. rendű és IV. rendű alperesek - figyelemmel a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire, az I. rendű, III. rendű és IV. rendű alperesek jogi képviselője által ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló módon - felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. A felperesek az illetékeljegyzési joguk miatt le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. §-a alapján kötelesek az államnak - felhívásra - megfizetni.
- [22] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2020. október 6.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró